

- g. h. aliquid significantibus. g. enim in quinta tuberculum ipsius notat cartilagine obductum. h. in sexta, notat posteriorem dentis sedem, quae crassior est, magisque quam dentis radix in posteriori ora extuberat. i. sinum indicat, ad quem transversum ligamentum aduoluitur, quod dentem in priore uertebra constringit ac continet. k. l. utrinque sinus insignitur ad dentis principij radices uel latera incisus, atque anterioris secundi neruorum dorsalis medullae parae propagines admodum exiguas transmittens. Caterum foramen, hoc sinu & prima uertebrae sinu, efformatum in unum. m. n. decima figura m. signatur. Postremo n. in quinta figura dentis notat mucronem.
- o. 3. 11. Sedes dextri lateris notatur aspera, inter primae uertebrae superiorem sinum N indicatum, & inferiorem Y indicatum consistens, ubi foramen non peruium conspicitur.
- p. 6. Sinus dextri lateris, ad posteriorem dextri secundae uertebrae tuberis c. insignitur sedem exculpius, & commune foramen uiam ue constituens, quae secundum neruorum dorsalis medullae coniugium in posteriora prosilit. In quarta figura sinistro latere q. positum cernis, sinum hunc primae uertebrae notans. In dextro autem latere decima & undecima r. reposui, ipsam neruorum uiam in altero latere utrunque significans.
- s. 5, 6, 7. Posterior processus, seu spina secundae uertebrae, quae etiam in decima & undecima figuris parte superioris, in septima uero inferiori est obuia.
- t. 9. Tertiae uertebrae spina, quam & undecima figura ostendit. Spinae autem huius apices in octaua & nona notantur, ipsa uero spina illic numero 11 indicatur.
- u. 5, 6, 7. Dextri lateris transversus secundae uertebrae processus. Sinister etiam citra characterum operam in illis figuris, quemadmodum & in decima & undecima utriusque lateris processus prompte cognoscitur.
- x. 5, 6, 7. Foramen transversum secundae uertebrae processus.
- y. 2, 9, 10. Transuersus sinister lateris processus, tertiae uertebrae. Verum y. internam partem, & autem externam notant. Porro octaua figura transversum dextri lateris processum his notis 7 & s. indicat, sinistri autem lateris processum istis notis 9, 10.
- z. 8, 9. Foramen transversum tertiae uertebrae processus.
- β. 6, 7, 11. Dexter descendens secundae uertebrae processus, cuius sinus formam septima figura indicat.
- γ. 9, 11. Dexter descendens tertiae uertebrae processus, uerum γ. in nona & undecima posteriori ore ipsius indicat sedem. Inferior autem ipsius sedes seu sinus, sinu r. respondet in septima insignito.
- δ. 9, 11. Dexter ascendens tertiae uertebrae processus, ac nona quidem figura ipsius tuber ostendit, quemadmodum & octaua utriusque ascendens processus tubera indicat notis 3 & 4 insignita.
- ε. 5, 6, 7, 10. Sedes, quae secundae uertebrae corpus deorsum porrigitur.
- ζ. 9. Sedes, quae tertiae corporis uertebrae corpus declinans fertur.
- η. 9. Superior tertiae uertebrae uertebrae sedes sinuata. & u. quidem sinum indicat, θ. uero & u. utrinque prominentem processum. atque hi etiam processus numeris 1, 2 in octaua figura insigniti cernuntur.
- λ. μ. ν. 10. Anterior secundae uertebrae corporis sedes, in qua λ. prominens indicat tuber, μ. uero & ν. utrinque depressa tuberis latera.
- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Numeri characteres in octaua figura conspicui, processuum tertiae uertebrae numerum indicant. Quandoquidem 1, 2 notantur duae eminentes partes superioris superficiei corporis uertebrae, 3, 4 duo ascendentes processus, 5, 6 duo descendentes processus, 7, 8, 9, 10 transversus processus, 11 spina, cuius apices notantur ζ. & θ. uti & huius uertebrae inferior pars q. indicatur.
- ς. 8, 9. Sinus inferiorem partem foraminis constituens, quo tertium dorsalis medullae pars exilit.
- τ. 7. Sinus superiorem dictam foraminis partem efformans.

Homo pulmonum occasione collo donatus.

flatione (quae uocis est materia) hominem donari decuit. Nam citra asperae arteriae beneficium uox minimè perficitur, unde etiam nō miramur, nullū animal collo carens uocem edere.

Quum

Quum itaque pulmones in thorace contineantur, & aspera arteria (quam in os desinare omnino decuit) ex pulmonibus cōsurgat, interuallum elatiorem thoracis sedem & fauces intercedens, arteria illius gratia creatur. Quia uero thorax & os inuicem separantur, quantum inter utrumque interualli mediat, uia eorum efficitur, tam quae desuper deorsum procedūt (ut dorsalis medulla & stomachus) quam corū quae ab inferioribus sursum (ut aspera arteria, & multae laeues arteriae ac uenae) porriguntur. Homo igitur collum asperae arteriae gratia nanciscitur, asperam uero arteriam uocis respirationisq; caula. Quare etiam colli longitudinem homo tantam fortitus est, quanta asperae arteriae ad dictas modò functiones ex usu erat. Quinetiam conueniebat partes scapulis conterminas, & brachium, & cubitum, extremamq; manum, praeterea & septum transversum, à dorsali medulla collum perreptante neruos adipisci: quocirca & propter illorum propagationem, necessum fuit in spacio inter caput & thoracem medio uertebrae reponi, quibus collum tesseretur. Sunt autem humanae uertebrae septem, quarum nunc naturam usumq; explicare contendā, à capitis colliq; motibus sumpto sermonis exordio. Non enim hic auium quadrupedumq; quibus longa obtigerunt crura, colli usum recensere proposuimus, quum nemo nō intelligat Naturā his, quod manibus destituatur, colli maxillarumq; prolixitate ad cibum assumendum prospexisse, hacq; ratione pluribus uertebrae collum illis confinxisse. Galenus itaq; rarum Naturae miraculum, ipsiusq; operum exquisitissimum interpres, in nullius partis constructione expendenda adeo eruditum solertemq; ac in dustrum requirit auditorem, atque in capitis motu, eiusdemq; cum duabus summis uertebrae articularū descriptione. Quid multa: tam paucos quae in duodecimo de Usu partium, de capitis motibus tradit, assequuturos cōtendit, ac ueluti difficultate lectorem ita deterret, ut nemini mirum uideri debeat, me quoque hac in parte praceptoris opera penitus destitutum, ea qua licuit diligentia & Anatomes discendae à puero, prorsus obfirmato animo ea perlegisse, ac ut Galeni sentia intelligerē, res ipsa orationi eius sedulo adhibuisse. An uero frustra negotiū attentauerim, tum demum nosces, ubi didiceris me non solum quae Galenus docere conatur percepisse, uerum Naturae in articulis huius artificium, capitisq; motus ab ipso parum recte tradi, tandem etiam intellexisse. Galenus enim capiti duos motus ascribens, unum in annuendo renuendoq; alterum in latera fieri docet. ac priore quidē intelligit, quo caput antrosum flectimus, inclinamus, annuimusq; ac deinde quo caput retrorsum flectimus & reclinamus, ea prorsus functione, qua Thraces & Cretensium plerique hac etiam aetate uidentur abnuere. Illi enim abnuentes, in posteriora caput recta remouent, subleuant ue: non autem ut nos renuentes, id circumagunt, seu circumducunt. Caterum altero motu, quem Galenus in latera fieri praecipit, illum subaudit, quo caput in latus inclinamus, ac ueluti humeris seu scapulis admoouemus. Quod autem haec de laterali motu, atque adeo de renuendo annuendoq; ipsius sit sententia, ex quarto de Administrandis sectionibus libro doceberis, si modò accurate expendas, quo situ Galenus occipitis ossis capitula, quae primae uertebrae dearticulantur, locari, assurgere, innitiq; assere, quum in hoc illudue latus caput agitur, & quum ex Galeni placito renuimus annuimus ue. Huiusmodi enim profectò ipsius de capitis motibus est dogma: quorum priorem, qui annuendo renuendoq; sit, secundae uertebrae beneficio, aut super secundam perfici affirmat: posteriorem uero motum, quo caput in latera ducitur, super primam uertebrae fieri ait, quemadmodum cum ex pluribus Galeni locis, tum praecipue ex quarto de Administrandis sectionibus libro colligere promptissimum est. Ut enim illos libros omnium postremos scripsit, ita quoque suam sententiam & breuius & apertius in illis, quam alias, explicuit. Num uero hoc eius placitum ueritati sit consonum, ipse nunc mecum inquirito, atq; aliter quam Galenus capitis motus (affectu interim aliquandiu represso) cōstituito. Primum itaq; caput aut primario motu quiescente collo mouemus: aut secundo, quum scilicet caput colli motum sequitur, etiam si id in aliam partem, quam collum mouetur, ducere coneris. Proprii capitis motus duo sunt. prior, id antrosum flectimus, retrorsumq; inclinamus, extendimus ue: quem motum conficis aut rigido immotoq; collo, aut collo etiam simul moto, siue id pari motu cum capite agas, siue contrario. Quamuis enim in anteriora collum ducas, caputq; necessariò collum insequaret, nihilominus tamen caput proprio motu in posteriora possis reflectere, atque leui negotio obseruare, collum caputq; proprios & priuatos in flexu reflexuq; motus obtinere. Alter proprius capitis motus, is tendendus est, quo caput ita circumducimus, seu in gyrum agimus quodammodo, ut rota ad axem reuoluitur. Atque hunc motum etiam quiescente collo obibis, si modò dextra, modò sinistra uicissim intueri studueris, caput ue circumuerteris. Praesens motus capiti omnino est proprius, & collum illo destituitur. quapropter etiam quocumq; modo collum moueris, hic capitis circumactus commodè perficitur. Flexo enim collo, capiteq; cum

F 2 illo

Cervicis uertebrae septem.

Galeni de Capitis motibus sententia.

Lib. 12 de Usu partium. 4. de Administrandis sectionibus libro 8. de Capite 8.

Alia quam Galeni de Capitis motibus sententia.